

CONVENTION ON WETLANDS
(Ramsar, Iran, 1971)

Działania Krajowego Sekretariatu Konwencji Ramsarskiej w 2012 r.

Patrycja Stawiarz

Departament Ochrony Przyrody / GDOŚ

Zagadnienia

1. Konwencja Ramsarska – założenia ogólne oraz implementacja w Polsce
2. Ustalenia z 11 Posiedzenia Stron Konwencji Ramsarskiej (6-7 lipca 2012 r., Bukareszt)
3. Propozycje działań w perspektywie czasowej do 2015 r.

Fot. P. Rojek

1. Konwencja Ramsarska – założenia ogólne oraz implementacja w Polsce

Fot. P. Rojek

Konwencja Ramsarska i jej założenia

1. KR to jedyny układ międzynarodowy w zakresie środowiska poświęcony określonej typowi ekosystemu – mokradłom (podpisana 2 lutego 1971 r., obecnie 164 państwa są stronami KR).
2. Cel i misja - ochrona i zrównoważone użytkowanie wszystkich mokradeł poprzez działania na szczeblu krajowym i lokalnym oraz współpracę międzynarodową, co stanowi wkład w osiągnięcie zrównoważonego rozwoju na całym świecie.
4. Trzy podstawy KR:
  - Racjonalne korzystanie z mokradeł – poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne, przepisy prawne, zarządzanie oraz edukację;
  - Lista obszarów wodno – błotnych o międzynarodowym znaczeniu (lista Ramsar) oraz zapewnienie im odpowiedniego zarządzania;
  - Współpraca międzynarodowa.

Konwencja Ramsarska i jej założenia

5. Najważniejsze zobowiązania wynikające z tekstu KR:

Art. 2 – wskazać przynajmniej 1 obszar wodno-błotny do listy obszarów Ramsar (raz na 6 lat aktualizować kartę informacyjną dla obszaru);

Art. 3, 4 – utrzymać wskazany obszar (obszary) oraz w miarę możliwości racjonalnie użytkować inne mokradła, zwiększać obszary oraz liczbę ptaków, wspierać badania;

Art. 5 – współpracować na szczeblu międzynarodowym;

Art. 6 – raz na trzy lata zwoływane jest posiedzenie zwyczajne Konferencji Umawiających się Stron, której zalecenia Strona ma podać do wiadomości organom odpowiedzialnym za zarządzanie mokradłami;

Art. 6. pkt 6 – opłacać składki (Polska – 40 378 CHF rocznie).

Konwencja Ramsarska i jej założenia

6. Główne mechanizmy działania KR:

- a) Konferencja Stron (COP) – zwoływana raz na trzy lata w celu dokonania przeglądu i wspierania implementacji KR, a także wyznaczania kierunków działań (rezolucje i rekomendacje, w tym zatwierdzanie planów i strategii);
- b) Stały Komitet (Res. 3.3) – złożony z przedstawicieli 6 regionów geograficznych wybieranych na trzy lata, spotyka się corocznie celem podejmowania ustaleń odnośnie KR pomiędzy COP;
- c) Panel Naukowo – Techniczny (STRP – Res. 5.5) – ciało wspierające, pracujące w cyklu trzyletnim, dostarcza wskazówek odnośnie kluczowych kwestii dla KR, (strona polska nie wyznaczyła eksperta na potrzeby panelu – Res. VII.2);
- d) Sekretariat KR – mieści się w siedzibie IUCN w Gland, Szwajcaria (KR działa poza UNEP), zapewnia obsługę bieżącą KR;

Konwencja Ramsarska i jej założenia

- e) Focal Point – jednostka odpowiedzialna na poziomie krajowym za wdrażanie KR – w Polsce pracownik Krajowego Sekretariatu pełni funkcję Focal Point;
- f) Komitet ds. obszarów wodno – błotnych – ciało działające na poziomie krajowym, zajmujące się kwestiami ochrony mokradeł;
- g) Lista Montreux – spis obszarów Ramsar, na których stwierdzone zostały problemy z utrzymaniem ekologicznego charakteru, KR służy pomocą i wsparciem technicznym dla rozwiązania istniejącego problemu;
- h) Fundusze tzw. „Małe Granty Ramsar” oraz „Mokradła dla przyszłości” - kraje spełniające odpowiednie warunki (kraje rozwijające się) mogą aplikować o finansowe wsparcie dla projektów na rzecz ochrony mokradeł.

Strategie i programy działań na rzecz wdrażania Konwencji Ramsarskiej

1. Plan strategiczny KR ma na celu wyznaczenie ścieżki dla podmiotów Konwencji, inicjatyw regionalnych, organizacji partnerskich etc. dla działań związanych z wdrażaniem KR na następne 6 lat.
2. Pierwszy Plan obejmował lata 1997-2002 i był przełomowym, pierwszym w owym czasie dokumentem dla ogólnoświatowej konwencji.
3. Obecnie obowiązuje trzeci Plan strategiczny na lata 2009-2015:
  - zawiera działania adresowane do ciał KR oraz Stron i na jego podstawie Strony powinny skonstruować swoje plany.
4. Działania wymienione w Planie, będące przedmiotem szczególnego zainteresowania KR:
  - a) inwentaryzacja mokradeł – na potrzeby globalnego systemu informacji;

Strategie i programy działań na rzecz wdrażania Konwencji Ramsarskiej

- b) usługi ekosystemowe dla powołanych obszarów;
- c) Zintegrowany System Gospodarowania Wodami;
- d) odtwarzanie mokradeł;
- e) inwazyjne gatunki obce i ich eliminowanie z obszarów wodno – błotnych;
- f) zwiększenie zaangażowania sektora prywatnego w ochronę mokradeł;
- g) plany zarządzania na obszarach Ramsar;
- h) inicjatywy regionalne – współpraca transgraniczna;
- g) CEPA – Program KR na rzecz komunikacji, edukacji, partycypacji i podnoszenia świadomości.

Konwencja Ramsarska w Polsce

1. Daty:

- Ratyfikacji – 6 stycznia 1977 r.
- Wejścia w życie – 22 marca 1978 r.
- Ogłoszenia – 29 marca 1978 r. (Dz.U.78.7.24 i 25)

2. Powołane obszary Ramsar (13):

1977 - 1

1984 - 4

1995 - 3

2002 - 5

Fot. P. Rojek

Konwencja Ramsarska w Polsce

3. Wybrane działania zrealizowane od 2002 r.:

- Czerwona księga mokradeł;
- Opracowanie listy obszarów proponowanych na listę Ramsar;
- Raporty trzyletnie z wdrażania KR – ostatni z 2012 r.;
- Krajowy Sekretariat Konwencji Ramsarskiej w GDOŚ:
  - utworzony w 2010 r.
  - 1 etat – pracownik będący jednocześnie Focal Point KR w Polsce;
  - działania finansowane na podstawie umów o dofinansowanie zawieranych z NFOŚiGW;
  - realizuje zadania wynikające z zapisów KR oraz reprezentuje Polskę na spotkaniach.

Działania Krajowego Sekretariatu Konwencji Ramsarskiej w 2012 r.

1. Przygotowanie raportu z wdrażania KR w Polsce za lata 2008 – 2011 – będzie dostępny na stronie internetowej GDOŚ.
2. Przygotowanie kart informacyjnych dla nowych obszarów, które Polska chce zgłosić na listę Ramsar:
  - Zbiornik Jeziorsko
  - Pradolina Warszawsko – Berlińska
  - Zbiornik Goczałkowicki
  - Stawy Przemkowskie
  - Ujście Wisły
  - Zalew Wiślany
  - Dolina Dolnej Wisły

Fot. P. Rojek

Działania Krajowego Sekretariatu Konwencji Ramsarskiej w 2012 r.

3. Organizacja spotkania nt. wdrażania Konwencji Ramsarskiej w Polsce (24 październik 2012 r.). Cele spotkania koncentrowały się wokół omówienia kwestii związanych z wdrażaniem KR w Polsce pod kątem wyznaczenia kierunków przyszłych działań, wymiany informacji odnośnie sytuacji panującej na obszarach mokradłowych w Polsce oraz perspektywy poszerzenia listy obszarów Ramsar w Polsce.
4. Opracowanie materiałów promocyjnych oraz edukacyjnych dot. KR. Materiały promocyjne (ulotki) udostępniane są przez Sekretariat, materiały edukacyjne (w tym scenariusze lekcji) będą dostępne na stronie internetowej GDOŚ.
5. Udział w spotkaniach związanych z realizacją postanowień KR, w tym COP11.

2. Ustalenia z 11 Posiedzenia Stron Konwencji Ramsarskiej (COP 11, 6-7 lipca br., Bukareszt)

Fot. P. Stawi r

COP11 – z raportu o sytuacji KR na świecie (od 2008 r. – COP 11 Doc. 7 & 8)

1. Hasło przewodnie – Bez mokradeł niemożliwy jest zrównoważony rozwój.

2. Realizacja celów KR:

- Racjonalne wykorzystanie mokradeł:

Inwentaryzacje mokradeł zakończyło już 42% Stron KR (skok o 5%);

Uwzględnienie ochrony mokradeł w krajowych strategiach wzrasta;

Ponad 50% Stron utworzyło Krajowe komitety ds. ochrony mokradeł (skok o 5%).

- Obszary Ramsar:

Lista powiększa się – obecnie 2071 pozycji;

Zwiększał się też obszar wcześniej powołanych obszarów (197 599 636 ha);

Połowa powołanych obszarów nie ma dokumentu planistycznego;

Usunięto część obszarów z listy Montreux (Polska - Biebrzański PN);

Aktualizacja kart informacyjnych (Polska – konieczność aktualizacji 13 kart);

COP11 – z raportu o sytuacji KR na świecie (od 2008 r. – COP 11 Doc. 7 & 8)

Rozwój bazy danych Konwencji Ramsarskiej (kosztowny, ograniczenia sprzętowe, czy wszystkie informacje są potrzebne/czy warto je przechowywać – vide nowy wzór karty informacyjnej).

- Współpraca międzynarodowa

Zacieśnianie współpracy z innymi umowami międzynarodowymi (UNEP, CBD);
Inicjatywy regionalne (wskazane, niemniej ich powoływanie będzie uzależnione od możliwości pozyskania wsparcia finansowego przez zaangażowane Strony).

- Zdolność instytucjonalna i skuteczność

CEPA – wspieranie programów komunikacyjnych, wykorzystanie portali społecznościowych, ośrodki edukacyjne, szkolenia;

Poszukiwanie środków (1/3 Stron zalega z opłatami składek członkowskich);

Przeciążenie Sekretariatu Konwencji obowiązkami i oczekiwaniami Stron.

- Członkostwo – obecnie 163 członków na 194 kraje zjednoczone w UN.

COP11 – przegląd najważniejszych rezolucji

1. COP 11 przyjął 21 rezolucji oraz 38 dokumentów roboczych.
2. Przegląd rezolucji istotnych z punktu widzenia działań na rzecz ochrony mokradeł prowadzonych przez Krajowy Sekretariat:

Res.XI.3 - Poprawki do Planu Strategicznego 2009-2015 zacieśnianie współpracy Konwencji z innymi umowami międzynarodowymi, wyznaczenia nowych obszarów kluczowych, takich jak procedura oddziaływania na środowisko dla projektów mających znaczący wpływ na mokradła, podkreślenie konieczności dzielenia się wiedzą, ustalenia odnośnie utworzenia Krajowych Komitetów Ramsar;

Res.XI.8 - Uproszczenie procedur opisu obszarów Ramsar na etapie tworzenia obszaru oraz po jego ustanowieniu, nowy format karty informacyjnej oraz wytyczne odnośnie jej użycia – dotyczy utworzenia nowego elektronicznego formatu dla obsługi danych dotyczących listy obszarów Ramsar;

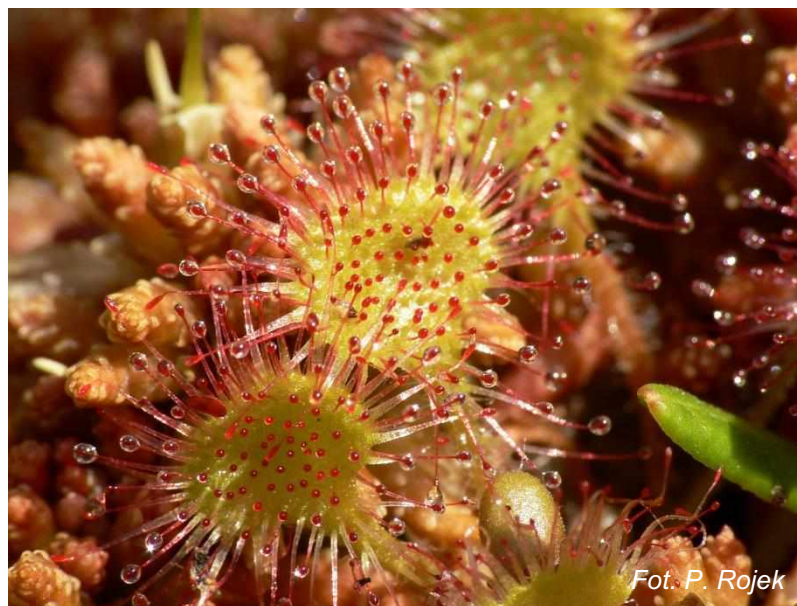

COP11 – przegląd najważniejszych rezolucji

Res.XI.9 - Zintegrowany schemat zapobiegania utracie, łagodzenia oraz kompensowania utraty mokradeł – dokument będący odpowiedzią na postępującą utratę powierzchni i walorów przez obszary wodno-błotne, pomimo obowiązujących form ochrony przyrody, łączący elementy kilku starszych rezolucji, zawierający schemat działania i wzywający do jego realizacji celem zapobiegania utracie mokradeł.

Res.XI.11 - Zasady planowania i zarządzania miejskimi i podmiejskimi obszarami wodno-błotnymi – dokument dotyczy możliwości uwzględnienia zapisów Konwencji Ramsarskiej w procesie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.

3. Propozycje działań w perspektywie czasowej do 2015 r.

Propozycje działań – prace w ramach prowadzenia Sekretariatu Konwencji Ramsarskiej

1. Prace planowane w 2013 r. w ramach umowy z NFOŚiGW:
  - aktualizacja kart informacyjnych dla wszystkich obszarów Ramsar w Polsce;
  - konkurs plastyczny z nagrodami dot. obszarów wodno – błotnych (uczniowie szkół podstawowych);
  - kalendarz – wydruk i opracowanie;
  - spotkanie ekspertów ds. obszarów wodno-błotnych.

2. Prace w 2014 - 2015 – trwają rozmowy nad: opracowaniami dotyczącymi zagadnień wyceny usług ekosystemowych dla wybranego obszaru Ramsar w Polsce, opracowaniem założeń do programu CEPA dla KR w Polsce, działań promocyjno-informacyjnych (np. opracowanie wzoru tablicy informacyjnej obszaru Ramsar) oraz nad sformalizowaniem działania Grupy Ekspertów ds. Konwencji Ramsarskiej.

Fot. P. Rojek

Dziękuję za uwagę.

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA